

Retningslinjer for skjønnstildelingen 2014

1. Innledning	2
2. Kommunens utgiftsbehov	3
3. Økonomisk ubalanse	4
4. Utsiktede utgifter som følge av oppgaveendringer	4
5. Kompensasjon for differensiert arbeidsgiveravgift	5
6. Prosjektmidler	5
7. Avslutning	8

av departementet. Fylkesmannen skal gi en vurdering, og komme med sin tilrådning i saken.

Ved tildeling av skjønnsmidler bør fylkesmannen bistå kommunen med oppfølging og veiledning, slik at midlene brukes på en mest mulig effektiv måte.

2. Kommunens utgiftsbehov

I 2011 ble det innført nye kostnadsnøkler for kommunene, som bedre fanger opp kommunenes utgiftsbehov enn de gamle nøklene. Det er imidlertid ikke mulig gjennom faste kriterier å fange opp alle forhold som det burde vært tatt hensyn til. I tillegg må inntektssystemet ta utgangspunkt i utviklingen slik den registreres gjennom offentlig statistikk. Ved skjønnsfordelingen bør fylkesmannen derfor ta hensyn til utgiftskrevende forhold av betydning som kommunene selv ikke kan påvirke, og som ikke er fanget opp i inntektssystemet.

Språkdeling

Noen kommuner har utgifter som følge av regelen om språkdeling (nynorsk/bokmål). Regelen sier at når minst ti elever på ett av årstrinnene 1.-7. i en kommune ønsker undervisning på et annet hovedmål enn det kommunen har vedtatt, har de rett til å tilhøre en egen elevgruppe, jf. Opplæringsloven § 2.5. Fylkesmannen skal i skjønnsfordelingen vurdere om kommunene har behov for dekning av merkostnader til språkdelingsgrupper.

Tospråklighet

Noen kommuner har merutgifter knyttet til at de har både en norsk og en samisk befolkning. Det er etablert ordninger for å kompensere kommuner som har kostnader knyttet til tospråklighet. Likevel kan enkelte kommuner ha utgifter som ikke fanges tilstrekkelig opp gjennom de etablerte ordningene. Fylkesmannen kan ta hensyn til dette i skjønnsfordelingen.

Landbruksforvaltning og miljøutfordringer

Noen kommuner har utgifter knyttet til landbruksforvaltning som ikke i tilstrekkelig grad fanges opp gjennom utgiftsutjevningen. Noen kommuner har også særskilte miljøutfordringer knyttet til forvaltning av samfunnets fellesressurser som ikke fanges opp gjennom utgiftsutjevningen. Dette kan for eksempel gjelde kommuner som får store deler av arealet vernet etter naturmangfoldloven, kommuner med nasjonale kulturminner/kulturmiljøer eller kommuner som har særskilte utfordringer knyttet til en miljøvennlig by- og tettstedsutvikling. Fylkesmannen kan i sin fordeling av skjønnsmidlene til kommunene vektlegge kommunenes miljøvernmessige utfordringer samt særskilte utfordringer knyttet til landbruk. Enkelte kommuner kan ha økende utfordringer knyttet til rovviltbestanden. I fylker med slike kommuner kan fylkesmannen prioritere disse ved skjønnsfordelingen. Skjønnsstilskuddet kan gå

I den grad den enkelte kommune blir påført klart utilsiktede utgifter som følge av slike reformer, kan fylkesmannen vurdere om det skal ytes ekstra skjønnskudd.

Skyss av helsepersonell

Ansvar for skyss av helsepersonell ble overført fra Rikstrygdeverket til kommunene fra 1. januar 2004 og midlene ble lagt over i rammetilskuddet. Departementet ber om at embedene vurderer skjønnskudd til kommuner som har særskilt høye utgifter til skyss av helsepersonell uten at de kompenseres for dette gjennom inntektssystemet. I tilfeller hvor flere kommuner samarbeider om transport av helsepersonell bør embedene vektlegge helhetlige og gode løsninger i fylket sett under ett.

5. Kompensasjon for differensiert arbeidsgiveravgift

Fra 1. januar 2007 ble ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift (DAA) endret, og mange kommuner fikk tilbake samme nivå på satsen for arbeidsgiveravgift som de hadde før omleggingen av ordningen i 2004. For disse kommunene falt derfor kompensasjonen for økning i satsen, som de mottok i perioden 2004 til 2006, bort. Da enkelte kommuner ikke, eller kun delvis, fikk gjeninnført redusert sats for arbeidsgiveravgift, ble en andel av kompensasjonen videreført i skjønnsrammen. Fylkesmennene bør ta hensyn til dette i sin fordeling av skjønnsrammen.

6. Prosjektmidler

For at kommunene skal kunne tilby like gode tjenester i framtida som i dag, må de løse oppgavene på nye måter. Endringer i befolkningssammensetning, innbyggertall og innbyggernes forventninger stiller krav til omstilling, fornying og innovasjon i kommunene. Befolkningsutviklingen skaper store utfordringer i mange kommuner, blant annet for dimensjonering av tjenestene og hvordan de skal løses.

Fylkesmannen har mulighet til å avsette deler av skjønnsrammen til prosjektmidler. For 2012 ble det til sammen brukt i overkant av 100 mill. kroner til ulike typer prosjekter. Fylkesmannen kan som tidligere gi tilskudd til fornyings- og omstillingsprosjekter innenfor sin skjønnsramme. Fra 2014 ønsker regjeringen at tilskudd i større grad skal bli gitt til innovasjonstiltak, og at innovasjonsprosjekter skal bli prioritert innenfor rammen.

Om innovasjon

Innovasjon i kommunesektoren kan defineres som prosessen med å utvikle nye ideer og realisere dem slik at de gir merverdi for samfunnet. Det skal være noe *nytt* for kommunen, det skal være *nyttig*, og det skal være *nyttiggjort*. Innovasjon for en kommune kan også være å kopiere gode løsninger fra andre kommuner eller fra andre land – bare en tar dem i bruk på sin egen måte i sin egen kommune.

Lokaldemokrati

Fylkesmannen kan også gi skjønnskudd til prosjekter som har lokaldemokrati som tema. Lokaldemokrati er mer enn lokalvalg. Innbyggerne skal ha mulighet til å ha dialog med beslutningstakerne og mulighet for å påvirke beslutningsprosessene også mellom valg.

Samfunnsutvikling

Kommunene har en viktig rolle som samfunnsutvikler for å utvikle trygge og gode lokalsamfunn som folk vil bo i. Kommunene påvirker utviklingen på områder som kultur, klima, stedsutvikling og arealplanlegging. Fylkesmannen kan gi skjønnsmidler til prosjekter som har samfunnsutvikling som tema.

Krav til fylkesmannens oppfølging av prosjekter

For å sikre overføringsverdi mellom kommunene og en bevisst pengebruk skal resultatene av prosjektene dokumenteres. Fylkesmannen skal rapportere på eget skjema i prosjektdatabasen på FM-nett. Ved tildelingen av prosjektmidler til kommunene bør derfor fylkesmannen informere kommunene om hvilke krav til dokumentasjon som kreves. I den videre rapporteringen på FM-nett skal fylkesmannen gjøre en vurdering av prosjektene, og hvilken overføringsverdi prosjektet har til andre kommuner.

Fylkesmannen skal videreformidle resultatene fra prosjektene til andre kommuner og stimulere til læring og erfaringsutveksling mellom kommunene og på tvers av fylkesmannsembetene, eksempelvis gjennom å bidra til at det finnes gode læringsarenaer. Fylkesmannen kan vurdere å bruke skjønnsmidler til, i samråd med kommunene, å evaluere prosjekter kommunene har gjennomført, for eksempel som grunnlag for erfaringsdeling.

Avgrensninger

Fylkesmannen skal ikke gi støtte til rene næringsutviklingsprosjekter da dette vil kunne overlappes med fylkeskommunens virkemidler og skape uklarhet om ansvarsfordelingen mellom fylkesmannen og fylkeskommunen. Med mindre det ikke foreligger en ekstraordinær situasjon, skal skjønnsmidlene ikke benyttes til å støtte interne strukturelle omorganiseringer av varig karakter.

Drift av ordinære interkommunale samarbeid bør normalt ikke gis støtte over skjønnsmidlene. Fylkesmannen skal ikke tildele skjønnsmidler til kommunestrukturprosjekter. Kommuner som ønsker økonomisk støtte til å utrede konsekvenser av kommunesammenslåing, må derfor sende søknad om dette via fylkesmannen til departementet, jfr. retningslinjene for slike søknader på nettsidene til departementet.

Dersom en kommune ønsker å vurdere interkommunalt samarbeid knyttet til omstilling og utvikling opp mot en eventuell kommunesammenslåing, kan det legges opp til delt finansiering mellom fylkesmannen og departementet. Også i disse tilfellene

Vedlegg 1: Kommuner som ikke vil kvalifisere til regionalpolitiske tilskudd i 2014.

Østfold

101	Halden
104	Moss
105	Sarpsborg
106	Fredrikstad
111	Hvaler
119	Marker
122	Trøgstad
123	Spydeberg
124	Askim
125	Eidsberg
127	Skiptvet
128	Rakkestad
135	Råde
136	Rygge
138	Hobøl

Akershus

213	Ski
215	Frogn
216	Nesodden
217	Oppegård
219	Bærum
220	Asker
221	Aurskog-Høland
226	Sørum
227	Fet
228	Rælingen
229	Enebakk
230	Lørenskog
231	Skedsmo
233	Nittedal
236	Nes (Ak.)
237	Eidsvoll
238	Nannestad

Hedmark

402	Kongsvinger
403	Hamar
412	Ringsaker
415	Løten
417	Stange
419	Sør-Odal
427	Elverum

Telemark

805	Porsgrunn
806	Skien
807	Notodden
814	Bamble
821	Bø (Telem.)
833	Tokke
834	Vinje

Aust-Agder

904	Grimstad
906	Arendal
914	Tvedestrand
926	Lillesand
928	Birkenes
940	Valle
941	Bykle

Vest-Agder

1001	Kristiansand
1002	Mandal
1003	Farsund
1014	Vennesla
1017	Songdalen
1018	Søgne
1026	Åseral
1029	Lindesnes
1032	Lyngdal
1046	Sirdal

Rogaland

1101	Eigersund
1106	Haugesund
1127	Randaberg
1129	Forsand
1130	Strand
1133	Hjelmeland
1134	Suldal
1146	Tysvær
1149	Karmøy
1160	Vindafjord